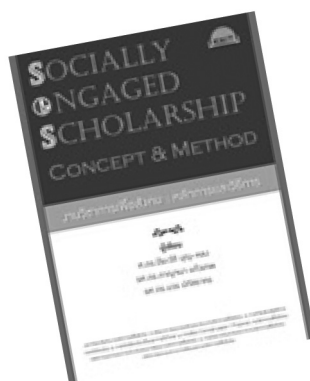

แนะนำหนังสือ Book Review article

ผู้เขียนแนะนำหนังสือ : ดร.เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ

นักวิชาการศึกษาเชี่ยวชาญ ข้าราชการบำนาญ กระทรวงสาธารณสุข

ชื่อเรื่อง Socially Engaged Scholarship Concept & Method

งานวิชาการเพื่อสังคม : หลักการและวิธีการ

ผู้เขียน ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง รองศาสตราจารย์ กาญจนา แก้วเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.บวร ปัทมราทร

ปีที่พิมพ์ พฤษภาคม 2559

หนังสืองานวิชาการเพื่อสังคม เป็นการสรุปแนวคิด หลักการและวิธีการ ตลอดจนกรณีตัวอย่าง ที่สถาบันคลังสมองรวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ของนักวิชาการในมหาวิทยาลัยไทยที่ทำงานวิชาการ ร่วมกับสังคม และมีการสอดแทรกทฤษฎีและวิชาการจากตะวันตกเพื่อให้ผู้อ่านได้ประโยชน์มากขึ้น โดยแบ่งการเขียนออกเป็น 8 ตอน

ตอนที่ 1 มหาวิทยาลัยกับงานบริการวิชาการเพื่อสังคม ผู้เขียนเน้นความหมายของงานบริการ วิชาการเพื่อสังคมและได้อธิบายคำสำคัญ 3 คำ คือ Socially Engaged และ Scholarship โดยงานบริการ วิชาการเพื่อสังคม เน้น “ต้น” คือ โจทย์ต้องมาจากสังคม “ปลายน้ำ” ทำงานเสร็จแล้วได้ประโยชน์อย่างไร กับใคร ที่ไหน ผู้เขียนได้อธิบายแนวคิดเรื่องความเป็นวิชาการ กระบวนทัศน์ที่แตกต่างระหว่างวิชาการ เพื่อสังคม กับวิชาการเพื่อวิชาการ ทำไมมหาวิทยาลัยต้องทำงานวิชาการเพื่อสังคม และมหาวิทยาลัย ที่การทำงานวิชาการเพื่อสังคมอย่างไร และยังได้กล่าวถึงรูปแบบของการทำงานวิชาการเพื่อสังคม ความต่อเนื่องจากงานบริการวิชาการสู่งานวิจัย

ตอนที่ 2 พัฒนาการและคุณลักษณะของงานวิชาการเพื่อสังคม ผู้เขียนได้กล่าวถึงอดีตของการทำงานวิชาการเพื่อสังคม คุณลักษณะพิเศษของงานวิชาการเพื่อสังคม โดยเน้นการวิจัยงานวิชาการเพื่อสังคม และรูปแบบของงานวิชาการเพื่อสังคม ซึ่งเป็นรูปแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น วิจัยปฏิบัติการ เป็นต้น และได้กล่าวถึงบทบาทของนักวิชาการในมหาวิทยาลัยในงานวิชาการ

ตอนที่ 3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้เขียนเน้นให้เห็นว่า นักวิชาการโดยทั่วไปจะมีแบบแผนของการวิจัยกำกับอยู่ เช่น การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงสำรวจ แต่การเป็นนักวิชาการเพื่อสังคมจะมีการเพิ่มบทบาทใหม่และมีเครื่องมือใหม่ ผู้เขียนได้เน้นรายละเอียดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยได้อธิบายถึง ความเป็นมา แนวคิดสำคัญของการมีส่วนร่วม PAR ในงานวิจัยเพื่อสังคม

ตอนที่ 4 การคัดเลือกประเด็นและการตั้งโจทย์ ผู้เขียนได้อธิบายถึง ความหมายของโจทย์วิจัย ยกตัวอย่างโจทย์วิจัย การแปลงปัญหาให้เป็นโจทย์ และการคัดเลือกโจทย์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกโจทย์วิจัยแบบมีส่วนร่วม ระดับความซับซ้อนของโจทย์วิจัย แหล่งที่มาที่ไปของโจทย์วิจัย ลักษณะเฉพาะของโจทย์ และการคัดเลือกโจทย์วิจัยงานวิชาการเพื่อสังคม

ตอนที่ 5 การเขียน Concept paper/ Proposal งานวิชาการเพื่อสังคม ผู้เขียนได้อธิบายถึงความหมายของ Concept paper ในสองมุมมอง ทำไมต้องเขียน Concept paper องค์ประกอบหรือแบบฟอร์ม โครงร่างการวิจัย การพัฒนา Concept paper ด้วย Logical framework รวมทั้งการประเมิน Proposal

ตอนที่ 6 หลักการและกรอบการประเมินคุณภาพผลงานวิชาการเพื่อสังคม ผู้เขียนได้อธิบายถึงที่มาของเกณฑ์การประเมินผลงานวิชาการเพื่อสังคม และสาระสำคัญของกรอบการประเมินคุณภาพที่ผู้เขียนเน้นไว้ 4 ประการ คือ เกิดประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ใช้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขา ประเมินได้เป็นรูปธรรม และประจักษ์ต่อสาธารณะ

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิชาการเพื่อสังคม ผู้เขียนได้เน้นถึง ตำแหน่งของงานวิชาการเพื่อสังคม ความหมายของการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยอธิบายในแง่มุมต่างๆ ลำดับขั้น และวิธีการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลง และการวิเคราะห์การมีส่วนร่วม

ตอนที่ 8 หลักการและแนวทางการเขียนผลงานวิชาการเพื่อสังคม ผู้เขียนได้อธิบายแนวทางการเขียนผลงานวิชาการ และเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพการเขียนทางวิชาการ ซึ่งผู้เขียนเน้น ความใหม่ในแง่ของพื้นที่ เนื้อหาต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับอาจารย์ นักวิชาการ ที่ต้องทำงานบริการวิชาการเพื่อสังคม การบริการวิชาการเพื่อสังคมจะถึงเป้าหมายของการพัฒนาได้ การวิจัยควรต้องดำเนินควบคู่กันไป เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าสิ่งที่พัฒนานั้นเป็นไปตามเป้าหมาย มีหลักฐานเชิงประจักษ์อ้างอิงได้ การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการวิจัยพัฒนางาน ซึ่งผู้สนใจงานวิจัยรูปแบบนี้ หากท่านอ่านหนังสือเล่มนี้ จะได้แนวคิด วิธีการอย่างละเอียด

หนังสือเล่มนี้ จัดทำโดยสถาบันคลังสมองของชาติ และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนการวิจัย (สกว)